

legier, end det har været dem om at gjøre gjennem et frit og selvstændigt Studium at komme til Indsigt i den paagjældende Videnskab? Jeg troer, at Enhver, der har levet ved Universitetet, ved ret god Besked herom, og altsaa kan jeg ikke lade staae her som gjældende de farlige Følger, som man har meent, at der ved dette Lovforslags Vedtagelse skulde affedkommes for Videnskaben. Der har ogsaa været en mageløs Mangel paa at kunne forstaae dette Lovforslag i andre af dets Bestemmelser, og som en saadan skal jeg nævne Bestemmelsen i § 2, hvor der foreskrives, at der $\frac{1}{2}$ Aar forud for Prøvens Afholdelse skal opgives Antallet paa dem, der efter bestaaet Prøve vilde blive antagne, og at de Antagne skulde benyttes i visse Forretninger; man har aldeles ikke kunnet begribe, at der var noget Fornuftigt deri. Det forekommer mig dog, at idetmindste en af de Betæneligheder, som man har havt derved, slet ikke er tilstede, og om den var tilstede, vilde der jo let kunne raades Bød paa den. Det blev fremhævet af en æret Rigsdagsmand (Nimestad), at man kunde komme i den sørgelige Nødvendighed ikke at kunne faae Folk til at overtage de Embeder, som bleve ledige, fordi man havde antaget for faa, opstillet en Beregning, som ikke havde været rigtig nok. I saa Henseende er det dog vist, at man i slige paatrængende Tilfælde maatte kunne afholde en extraordinair Examen — det lod sig dog nok tænke — og at man tillige blandt dem, der ikke tidligere vare antagne, uagtet de maaskee havde bestaaet Prøven, vilde kunne finde Mænd, der kunde indtræde i de vedkommende Embeder. Dette blev virkelig fremhævet som en næsten uovervindelig Hindring for at benytte dette Lovforslag, endogsaa blot som et Grundlag for at faae en Lov frem af den tilsigtede Betydning; men jeg indrømmer meget gerne, at Anstuelserne jo ere saa forskjellige om det Unskelige i det Forhold, som her foreligger, at man med den bedste Villie fra forskjellige Sider dog ikke er istand til at sætte sig ind i det, der har været Forslagsstillersens Hensigt. Forøvrigt er der allerede talt saameget i denne Sag, at jeg ikke skal opholde Thinget længere.

Kraiberg: Da den høitagtede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet igaar søgte at vise Nødvendigheden af, at der opstilles en bestemt og skarp Grændse mellem den lovgivende og administrative Magts Omraade, og derhos nævne en heel Deel af de Foranstaltninger, som ad administrativt Veie vare trufne med Hensyn til Undervisningsvæsenet og Examensforholdet her i Landet, nævne han ogsaa den Examen, som den sidste ærede Taler nu nylig har omtalt, den nemlig, som jeg vil kalde den frie Lærereexamen i Modsatning til den, der afholdes ved Seminarierne. Ved den forestaaende anden Behandling af Finantsloven haaber jeg at finde Leilighed til nærmere at omtale denne Examen, hvis Afholdelse vistnok giver Anledning til adskillige Duffer. Her skal jeg kun bede dem fastholdt, fordi jeg mener, at der netop ved denne Examen er anvist et særdeles heldigt Spor; idet der er aabnet Leilighed for Mænd, der ikke vilde gaae den sædvanlige Dannelsesvei, til paa en let tilgængelig Maade at kunne godtgjøre deres Dydighed til et vist bestemt Kalb. Dersom det blev Tilfældet ogsaa med andre Examinere, og det derhos igjennem Lovgivningen blev udtalt, at ingen som helst Examen giver Æneberettigelse, men kun Adkomst til visse Embeder, og Regjeringen altsaa i saa Henseende fik frie Hænder, saa vilde der være opnaaet det, der for den nærmeste Fremtid kan ventes opnaaet. Den samme høitagtede Minister udtalte tillige, at, medens det var nødvendigt, at der maatte være bestemte Regler med Hensyn til Embedsbesættelser og Examenskarakterens Indflydelse, saa meente han dog, at der hos Regjeringen ikke manglede Beredvillighed til at afvige fra disse Regler. Jeg kender imidlertid kun meget faa Exempler derpaa, og jeg er netop i Besiddelse af et Exemplar af Aarhus Stifts Landemodsact af 1860, der indeholder en ministeriel Skrivelse, som synes at give Anledning til at troe, at Regjeringen dog ikke er tilbøielig til at afvige fra disse Bestemmelser, idet der nemlig i Anledning af et bestemt Tilfælde udtales, at Ministeriet finder Betænelighed ved at afvige fra den i Universitetsfundatsen af 17de Mai 1788 osv. indeholdte bestemte Strø-